

Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

11 JANVIER 1966

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention générale de coopération et d'assistance technique entre la Belgique et le Burundi, signée à Bruxelles, le 29 juillet 1963.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DU COMMERCE EXTERIEUR
ET DE L'ASSISTANCE TECHNIQUE (1)

PAR M. SAINTRAINT.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné le projet de loi de ratification de la Convention générale de coopération et d'assistance technique entre la Belgique et le Burundi.

Après un exposé introductif du Ministre-Secrétaire d'Etat à la Coopération au développement et au Commerce Extérieur, adjoint au Ministre des Affaires étrangères, un commissaire déclare qu'il approuve la Convention générale. Il estime que l'aide de notre pays au Burundi doit être continuée, et pose deux questions précises :

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Meyers.

A. — Membres : MM. Berghmans, Claeys, De Nolf, Goeman, Lefèvre (Th.), Meyers, Peeters, Saintraint, Scheyven. — MM. Boeykens, Bohy, Craeybeckx, Glinne, Radoux, Sainte, Terwagne. — MM. Demuyter, Hannotte, Kronacker, Van Lidth de Jeude, Van Offelen, Waltniel. — M. Van der Elst.

B. — Suppléants : MM. Allard, Califice, Dequae, Dewulf, Tindemans. — MM. Breyne, De Keuleneir, Nazé, Paque (Simon). — MM. De Clercq (P.), Gillet, Hubaux. — M. Schiltz.

Voir :

22 (S. E. 1965) :

— N° 1 : Projet de loi.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

11 JANUARI 1966

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de Algemene Overeenkomst inzake samenwerking en technische bijstand tussen België en Burundi, ondertekend op 29 juli 1963, te Brussel.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE HANDEL
EN DE TECHNISCHE BIJSTAND (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER SAINTRAINT.

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft het wetsontwerp houdende goedkeuring van de Algemene Overeenkomst inzake samenwerking en technische bijstand tussen België en Burundi behandeld.

Na een inleidende uiteenzetting van de Minister-Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Handel, adjunct bij de Minister van Buitenlandse Zaken, verklaart een lid dat hij de Algemene Overeenkomst goedkeurt. Zijns inziens moet de hulpverlening van België aan Burundi worden voortgezet, en stelt hij twee precieze vragen :

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Meyers.

A. — Leden : de heren Berghmans, Claeys, De Nolf, Goeman, Lefèvre (Th.), Meyers, Peeters, Saintraint, Scheyven. — de heren Boeykens, Bohy, Craeybeckx, Glinne, Radoux, Sainte, Terwagne. — de heren Demuyter, Hannotte, Kronacker, Van Lidth de Jeude, Van Offelen, Waltniel. — de heer Van der Elst.

B. — Plaatsvervangers : de heren Allard, Califice, Dequae, Dewulf, Tindemans. — de heren Breyne, De Keuleneir, Nazé, Paque (Simon). — de heren De Clercq (P.), Gillet, Hubaux. — de heer Schiltz.

Zie :

22 (B. Z. 1965) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

1° les informations selon lesquelles le Burundi serait à la veille d'un soulèvement sont-elles exactes ?

2° quelle est la composition de la commission mixte de coopération prévue par l'article 7 de la Convention ?

Le Ministre répond qu'il ignore tout d'un prétendu soulèvement. Il communiquera la composition de la commission mixte à l'honorable intervenant.

Un autre membre soulève la question qui a fait l'objet du premier point de sa note d'observation communiquée en application de l'article 20, 3°, du Règlement et qui concerne l'application de l'article 68, alinéa 2, de la Constitution aux conventions de coopération et d'assistance technique, qu'elles soient générales ou particulières.

Le Ministre donne lecture d'un avis du service juridique du Département des affaires étrangères (voir plus loin).

Le même membre ne peut marquer son accord avec la disposition qui fait l'objet du premier alinéa de l'article 1^{er} de la Convention générale. Cette disposition s'inspire de la philosophie de l'arrêté royal du 16 août 1963 fixant un règlement cadre en vue de l'octroi d'avantages aux techniciens et experts agréés au titre de la coopération technique. Cet arrêté doit être abrogé et remplacé par un statut du personnel valable. Il déclare qu'il votera le projet mais dans la perspective d'une refonte totale du régime du personnel de l'assistance technique dont l'Etat belge doit se reconnaître l'employeur.

Le Ministre répond que le Comité ministériel de la politique économique et sociale extérieure (arrêté royal du 25 août 1965) a créé un groupe de travail présidé par le Commissaire du Roi à la coopération au développement qui est chargé de présenter un projet de réforme du régime du personnel de l'assistance technique. Ce groupe procédera aux consultations syndicales nécessaires et dès que le nouveau statut sera adopté, les différentes conventions d'assistance technique y seront adaptées.

Le nouveau régime sera appliqué dès que possible, mais quelques mois seront encore nécessaires pour que le statut soit bien mis au point.

Un autre commissaire se félicite de la mesure annoncée par le Ministre et se réjouit des consultations syndicales auxquelles il sera procédé.

Comme il est signalé ci-dessus, un membre de la Commission avait, conformément à l'article 20, 3° du règlement, fait parvenir les observations suivantes :

I. — Article 68 de la Constitution.

En séance publique du 20 février 1964, il a posé la question orale suivante :

« L'article 68 de la Constitution dispose en son 2^{me} alinéa que « les traités de commerce et ceux qui pourraient grever l'Etat ou bien lier individuellement des Belges n'ont d'effet qu'après avoir reçu l'assentiment des Chambres ».

1° schuift er waarheid in de berichten volgens welke in Burundi een opstand op til is ?

2° hoe is de in artikel 7 van de Overeenkomst genoemde gemengde commissie voor samenwerking samengesteld ?

De Minister antwoordt dat hij niets afweet van enigerlei opstand. Hij zal de samenstelling van de gemengde commissie aan de belangstellende mededelen.

Een ander lid brengt een kwestie ter sprake die behandeld is in het eerste punt van de schriftelijke opmerkingen die hij overeenkomstig artikel 20, 3°, van het reglement heeft doen toekomen; dat punt heeft betrekking op de toepassing van artikel 68, lid 2, van de Grondwet op de overeenkomsten inzake samenwerking en technische bijstand, ongeacht of deze van algemene dan wel van bijzondere aard zijn.

De Minister doet voorlezing van een advies van de juridische dienst van het departement van Buitenlandse Zaken (cf. verder).

Hetzelfde lid kan niet instemmen met het bepaalde in het eerste lid van artikel 1 van de Algemene Overeenkomst. Die bepaling vloeit voort uit de grondbeginselen van het koninklijk besluit van 16 augustus 1963 tot vaststelling van een kaderreglement met het oog op de toekenning van voordelen aan de binnen het raam der technische samenwerking erkende technici en deskundigen. Dit besluit moet worden opgeheven en vervangen door een behoorlijk personeelsstatuut. Hij verklaart het ontwerp te zullen goedkeuren in het vooruitzicht dat de regeling voor het personeel van de technische bijstand, waarvan de Belgische Staat zich als de werkgever dient te erkennen, volkomen gewijzigd zal worden.

De Minister antwoordt dat het ministerieel comité voor buitenlands sociaal-economisch beleid (koninklijk besluit van 25 augustus 1965) een werkgroep in het leven heeft geroepen, voorgezeten door de Commissaris van de Koning voor de ontwikkelingssamenwerking en belast met het opstellen van een ontwerp tot hervorming van de voor het personeel van de technische bijstand geldende regeling. Die werkgroep zal met de vakverenigingen overleg plegen, en zodra het nieuwe statuut klaar is, zullen de onderscheidene overeenkomsten van technische bijstand daaraan worden aangepast.

De nieuwe regeling zal zodra mogelijk worden toegepast, hoewel nog verscheidene maanden zullen verlopen alvorens het statuut geheel uitgewerkt is.

Een ander lid verheugt zich over de door de Minister aangekondigde maatregel, zomede over het in uitzicht gestelde overleg met de vakverenigingen.

Zoals hierboven is vermeld, heeft een lid van de Commissie, overeenkomstig artikel 20, 3°, van het reglement, de volgende opmerkingen doen toekomen :

I. — Artikel 68 van de Grondwet.

In openbare vergadering van 20 februari 1964 stelde hij de Minister van Buitenlandse Zaken de volgende mondelinge vraag :

« Artikel 68, tweede lid, van de Grondwet, bepaalt : « de handelsverdragen en de verdragen waardoor de Staat zou kunnen worden bezwaard of Belgen persoonlijk gebonden, zijn slechts van kracht nadat zij door de Kamers zijn goedgekeurd ».

Une Convention générale de coopération et d'assistance technique et une convention d'assistance en personnel entre la Belgique et le Rwanda furent signées à Bruxelles le 13 octobre 1962.

Les deux conventions ont été publiées au *Moniteur belge* du 18 avril 1963.

Un protocole portant modification à la Convention d'assistance en personnel conclu entre la Belgique et le Rwanda le 13 octobre 1963 fut paraphé le 18 octobre 1963.

Une convention générale de coopération et d'assistance technique entre la Belgique et le Burundi, ainsi qu'une convention de coopération en personnel entre la Belgique et le Burundi furent signées à Bruxelles, le 29 juillet 1963.

Une convention de coopération en personnel entre la République du Congo et le Royaume de Belgique fut conclue à Léopoldville le 31 août 1963.

L'honorable Ministre n'ignore pas la situation extrêmement difficile et précaire des experts, techniciens et professeurs belges qui œuvrent sous l'égide de la Belgique dans ces trois pays.

Il est clair que les conventions susmentionnées grèvent l'Etat dans le cadre de la loi budgétaire; elles lient, de plus, individuellement des Belges.

Le membre voudrait savoir si les conventions qu'il a citées ont été en fait appliquées alors qu'elles n'ont pas encore reçu l'assentiment des Chambres et les raisons pour lesquelles jusqu'ici elles n'ont pas été soumises pour approbation au Parlement.

A cette question, le Ministre des Affaires Etrangères a répondu ce qui suit :

« 1. Il n'existe pas de convention-type d'assistance technique pour les relations pouvant lier, en ce domaine, la Belgique et des pays du tiers monde.

» 2. La coopération technique entre le gouvernement belge et d'autres gouvernements fait d'ordinaire l'objet de conventions tout à fait générales qui se bornent à déterminer le cadre général et les modalités selon lesquelles l'aide technique sera accordée à chacun de ces gouvernements.

» Ces conventions générales ne contiennent pas d'engagements précis déterminant dans quelles mesures le budget de l'Etat belge sera grevé.

» L'approbation parlementaire n'est dès lors pas indispensable; le vote des deux Chambres selon le prescrit de l'article 68 ne peut porter que sur l'acceptation de dépenses d'un montant déterminé.

» 3. Quant aux conventions particulières conclues en exécution des conventions générales, telles par exemple celles d'assistance spécifique et financière et celles d'assistance technique en personnel, conventions qui comportent des dépenses d'un montant déterminé, les engagements qu'elles impliquent sont soumis à la condition du vote par le Parlement des crédits correspondants inscrits dans les budgets. C'est à l'occasion du vote de ces crédits que le Parlement exerce son droit de contrôle.

» 4. Enfin, on ne peut soutenir que ces conventions lient individuellement des Belges. En effet, aucun citoyen belge n'est tenu d'effectuer des prestations quelconques en vertu de ces conventions. Le recrutement du personnel mis à la disposition des pays bénéficiant de l'assistance de la Belgique s'effectue sur une base conventionnelle. »

Op 13 oktober 1962 werden te Brussel een algemene overeenkomst inzake samenwerking en technische bijstand en een overeenkomst betreffende de bijstand inzake personeel tussen België en Rwanda ondertekend.

De twee overeenkomsten werden op 18 april 1963 in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd.

Een protocol houdende wijziging van de overeenkomst betreffende de bijstand inzake personeel, op 13 oktober 1962 tussen België en Rwanda gesloten, werd op 18 oktober 1963 geparafeerd.

Een algemene overeenkomst inzake samenwerking en technische bijstand tussen België en Burundi, alsook een overeenkomst betreffende de bijstand inzake personeel tussen België en Burundi werden op 29 juli 1963 te Brussel ondertekend.

Een overeenkomst betreffende bijstand inzake personeel tussen de Republiek Kongo en het Koninkrijk België werd op 31 augustus 1963 te Leopoldstad gesloten.

De Minister is niet onkundig van de uiterst moeilijke en hachelijke toestand van de Belgische deskundigen, technici en leraren die onder de bescherming van België in die drie landen werken.

Het is duidelijk dat vermelde overeenkomsten de Staat bezwaren in het bestek van de begrotingswet; bovendien verbinden zij Belgen persoonlijk.

Het lid verlangt te weten of de door hem aangehaalde overeenkomsten feitelijk worden toegepast, hoewel zij nog niet door de Kamers zijn goedgekeurd en om welke redenen zij tot nog toe niet ter goedkeuring aan het Parlement werden voorgelegd.

Op deze vraag heeft de Minister van Buitenlandse Zaken het volgende antwoord verstrekt :

« 1. Er bestaat geen modelovereenkomst van technische bijstand voor de betrekkingen ter zake tussen België en de ontwikkelingslanden.

» 2. De technische samenwerking tussen de Belgische Regering en andere regeringen wordt vastgelegd in zeer algemene overeenkomsten, waarin alleen het algemeen kader en de modaliteiten van de technische bijstand aan elk van die regeringen worden bepaald.

» De algemene overeenkomsten houden geen welomschreven verbintenissen in, waarbij bepaald wordt in hoever de Belgische rijksbegroting zal bezwaard worden.

» De goedkeuring van het Parlement is dan ook niet onontbeerlijk; zoals artikel 68 bepaalt, kan de stemming in de beide Kamers slechts slaan op de aanvaarding van uitgaven van een bepaald bedrag.

» 3. Wat de bijzondere overeenkomsten betreft die ter uitvoering van de algemene overeenkomsten gesloten werden, bv. die inzake een welbepaalde en financiële hulp en een technische bijstand inzake personeel, en waarmede vastgestelde uitgaven gepaard gaan, zijn de verbintenissen welke zij impliceren, onderworpen aan de parlementaire goedkeuring van de op de begroting uitgetrokken kredieten. Bij de stemming over deze kredieten oefent het Parlement zijn controlerecht uit.

» 4. Ten slotte kan niet volgehouden worden dat deze overeenkomsten Belgen persoonlijk verbinden. Geen enkele Belg is immers verplicht krachtens deze overeenkomsten om het even welke prestaties te leveren. De indienstneming van het personeel, dat ter beschikking gesteld wordt van landen die de Belgische hulp genieten, geschiedt op een overeengekomen basis. »

Le Conseil d'Etat estime que non seulement la présente convention doit être soumise aux Chambres mais que toutes les conventions particulières assurant la mise en œuvre de la convention du 29 juillet 1963 devraient également être soumises en application de l'article 68, alinéa 2 de la Constitution.

Serait-il possible de savoir, eu égard à cette contradiction entre la position du département des Affaires étrangères et celle du Conseil d'Etat si les conventions d'assistance technique doivent ou non être soumises aux Chambres ?

En soumettant l'accord à l'approbation du Parlement le 22 octobre 1965, le Département des Affaires étrangères estime-t-il dès lors que sa position du 20 février 1964 n'était pas fondée ?

Le membre désirerait en outre obtenir la liste des conventions générales de coopération et d'assistance technique conclues depuis le 1^{er} janvier 1961 ainsi que la liste des protocoles portant modification à ces conventions.

Serait-il possible de savoir pourquoi les projets de loi d'approbation des conventions conclues avec le Rwanda, le Congo, le Maroc, la Tunisie, le Pérou et le Chili n'ont pas encore été déposés sur le bureau des Chambres ?

II. — *Article premier de la Convention conclue avec le Burundi.*

L'auteur de la note d'observations a combattu la philosophie du règlement-cadre du 16 août 1963, dès la publication de cet arrêté royal. Celui-ci a incontestablement constitué un obstacle à toute politique de développement cohérente et quelque peu efficace.

Suite à de nombreuses interventions de sa part, ce point de vue a finalement été admis par le Ministre du Commerce Extérieur et de l'Assistance technique.

Est-il dès lors souhaitable de ratifier une convention qui doit être revue dès maintenant sur base des résultats de la consultation des organisations représentatives du personnel de la coopération technique au Congo, au Rwanda et au Burundi ?

L'arrêté royal du 16 août 1963 doit être fondamentalement revu de façon que l'Etat belge puisse être considéré comme l'employeur du personnel.

Il semble dès lors que le premier alinéa de l'article premier de la Convention doit être remplacé par une disposition s'inspirant de la philosophie nouvelle admettant la nécessité de liens statutaires entre la Belgique et ses assistants techniques.

Dans plusieurs de ses déclarations le Commissaire du Roi s'est rallié à la nécessité de doter le personnel d'un régime statutaire valable.

III. — *Aide spécifique au développement et financière au Burundi.*

L'auteur de la note désire obtenir pour les années 1963-1964-1965 le relevé des sommes affectées à l'assistance spécifique et financière au Burundi ainsi que le détail de ces affectations.

IV. — *Bourses d'études et stages.*

Le même membre souhaite obtenir le relevé, pour les années 1963-1964-1965, des sommes consacrées à ces secteurs.

De Raad van State is van oordeel dat niet alleen deze Overeenkomst aan de Kamers moet voorgelegd worden, maar dat bij toepassing van artikel 68, tweede lid, van de Grondwet, ook alle bijzondere overeenkomsten tot uitvoering van de Overeenkomst van 29 juli 1963 aan de Kamers moeten voorgelegd worden.

Is het, gezien de tegenstrijdige opvattingen van het departement van Buitenlandse Zaken en van de Raad van State, mogelijk te vernemen of de Overeenkomsten inzake technische bijstand al dan niet aan de Kamers dienen voorgelegd te worden ?

Is het departement van Buitenlandse Zaken van oordeel dat zijn standpunt van 20 februari 1964 niet gegrond was, aangezien de Overeenkomst op 22 oktober 1965 aan het Parlement ter goedkeuring werd voorgelegd ?

Het lid wenst ook de lijst te bekomen van de sedert 1 januari 1961 gesloten algemene overeenkomsten inzake samenwerking en technische bijstand, evenals de lijst der protocollen tot wijziging van deze overeenkomsten.

Is het mogelijk te vernemen waarom de wetsontwerpen houdende goedkeuring der Overeenkomsten, gesloten met Rwanda, Kongo, Marokko, Tunesië, Peru en Chili, nog niet bij de Kamers werden ingediend ?

II. — *Artikel één van de Overeenkomst met Burundi.*

De opzet van het kaderreglement van 16 augustus 1963 werd door de auteur van de nota met opmerkingen aangevochten vanaf het verschijnen van dit koninklijk besluit. Dit laatste was ongetwijfeld een hinderpaal voor elk samenhangend en enigszins doeltreffend ontwikkelingsbeleid.

Ingevolge menigvuldige tussenkomsten van zijnenwege werd dit standpunt uiteindelijk bijgetreden door de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Is het bijgevolg wenselijk een Overeenkomst goed te keuren die op grond van het advies der vertegenwoordigende organisaties van het personeel van de technische bijstand in Kongo, Rwanda en Burundi, nu reeds moet herzien worden ?

Men moet het koninklijk besluit van 16 augustus 1963 grondig herzien, en wel in die zin dat de Belgische Staat als werkgever van het personeel kan beschouwd worden.

Het lijkt dus noodzakelijk het eerste lid van artikel I der Overeenkomst te vervangen door een bepaling die aansluit bij de nieuwe principes in verband met de noodzaak van een statutaire binding tussen België en zijn technische assistenten.

In verschillende verklaringen heeft de Commissaris van de Koning de noodzaak erkend om het personeel een degelijk statutair stelsel te bezorgen.

III. — *Specifieke ontwikkelingshulp en financiële bijstand aan Burundi.*

De auteur van de nota wenste voor de jaren 1963-1964-1965 de staat te bekomen van de aan de specifieke ontwikkelingshulp en de financiële bijstand aan Burundi bestede sommen, evenals de nauwkeurige beschrijving van hun besteding.

IV. — *Studiebeurzen en stages.*

Hetzelfde lid wenst voor de jaren 1963-1964-1965 de staat te bekomen van de sommen die aan deze sectoren besteed zijn.

V. — *Articles 2 et 6 de la Convention.*

Le membre désirerait savoir ce qui a été réalisé :

- 1^o en matière d'aide dans la préparation et le lancement de marchés publics;
- 2^o en matière d'étude en commun des problèmes économiques et financiers du Burundi.

A ces différentes questions et observations, le Département intéressé a fourni les réponses suivantes :

I. *Article 68 de la Constitution.*

L'auteur de la note croit voir une contradiction entre l'avis du Conseil d'Etat sur le projet de loi approuvant la convention de coopération et d'assistance technique entre la Belgique et le Burundi, et la réponse que le Ministre des Affaires étrangères a donnée en 1964 à des questions parlementaires au sujet de l'approbation parlementaire des conventions de coopération.

En conséquence, il est demandé :

- a) si les conventions d'assistance technique doivent ou non être soumises à l'approbation des Chambres;
- b) si le fait que le Ministère des Affaires étrangères ait soumis à l'approbation des Chambres la Convention générale de coopération et d'assistance technique entre la Belgique et le Burundi implique que la position défendue par le Ministre des Affaires étrangères dans sa réponse aux questions orales posées par MM. Saintraint et Glinne était mal fondée;
- c) la liste des conventions générales de coopération et d'assistance technique conclues depuis le 1^{er} janvier 1961, ainsi que la liste des protocoles portant modification à ces conventions;
- d) pourquoi les projets de loi d'approbation des conventions conclues avec le Rwanda, le Congo, le Maroc, la Tunisie, le Pérou et le Chili n'ont pas encore été déposés sur le bureau des Chambres ?

Le Département a donné l'avis suivant :

« 1. Il n'existe aucune contradiction entre la réponse du Ministre des Affaires étrangères et l'avis du Conseil d'Etat.

» 2. En vertu du prescrit constitutionnel, sont soumis à l'approbation des Chambres les traités de commerce, ceux qui pourraient grever l'Etat, ou bien lier individuellement des Belges.

» 3. Les conventions de coopération rentrent-elles dans une de ces trois catégories ?

Elles ne sont pas des traités de commerce. D'autre part, elles ne lient pas individuellement les Belges. En effet, il est bien certain que ces conventions n'imposent aucune prestation aux citoyens belges : les prestations outre-mer

V. — *Artikelen 2 en 6 van de Overeenkomst.*

Het lid wenst te vernemen wat er verwezenlijkt werd :

- 1^o inzake voorbereiding en organisatie van overheidscontracten;
- 2^o inzake gemeenschappelijk onderzoek van de economische en financiële problemen die voor Burundi rijzen.

Het betrokken Departement verstrekt op die verschillende vragen en opmerkingen de volgende antwoorden :

I. *Artikel 68 van de Grondwet.*

De auteur van de nota meent dat er tegenstrijdigheid is tussen het advies van de Raad van State over het wetsontwerp houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake samenwerking en technische bijstand tussen België en Burundi, en het in 1964 door de Minister van Buitenlandse Zaken gegeven antwoord op parlementaire vragen in verband met de parlementaire goedkeuring van de overeenkomsten inzake samenwerking.

Derhalve vraagt een lid :

- a) of de overeenkomsten inzake technische bijstand al dan niet aan de goedkeuring van de Kamers dienen onderworpen te worden;
- b) of het feit, dat de Minister van Buitenlandse Zaken de Algemene Overeenkomst inzake samenwerking en technische bijstand tussen België en Burundi aan de goedkeuring van de Kamers onderworpen heeft, impliceert dat het standpunt, door de Minister van Buitenlandse Zaken ingenomen in zijn antwoord op de mondelinge vragen van de heren Saintraint en Glinne, op verkeerde gronden berust;
- c) de lijst van de sinds 1 januari 1961 gesloten algemene overeenkomsten inzake samenwerking en technische bijstand, evenals de lijst van de protocollen tot wijziging van genoemde overeenkomsten;
- d) waarom de wetsontwerpen houdende goedkeuring van de met Rwanda, Kongo, Marokko, Tunesië, Peru en Chili gesloten overeenkomsten nog niet bij de Kamers werden ingediend ?

Het standpunt van het Departement luidt als volgt :

« 1. Er is generlei tegenstrijdigheid tussen het antwoord van de Minister van Buitenlandse Zaken en het advies van de Raad van State.

» 2. Krachtens de Grondwet dienen de handelsverdragen evenals de verdragen waardoor de Staat zou kunnen bezaaid of Belgen persoonlijk gebonden worden, aan de goedkeuring van de Kamers onderworpen te worden.

» 3. Behoren de overeenkomsten inzake samenwerking tot één van die drie categorieën ?

Het zijn geen handelsverdragen. Anderzijds verbinden zij de Belgen niet persoonlijk, aangezien zijn aan de Belgische burgers geen prestaties opleggen : de prestaties in overzeese gebieden zijn altijd vrijwillig, want van contrac-

sont toujours volontaires parce que contractuelles. Mais il est certain que les conventions de coopération peuvent, dans certains cas, grever le budget de l'Etat belge. Il faut pour cela, d'après l'interprétation donnée par la jurisprudence, qu'elles contiennent une ou des clauses portant sur l'acceptation de dépenses d'un montant déterminé.

» 4. C'est le cas de la convention avec le Burundi.

Celle-ci contient en son article 5 une clause qui instaure le régime de la nation la plus favorisée. Cette clause entraîne des implications dans le domaine fiscal et le domaine du droit des sociétés, qui ressortissent aux prérogatives du Parlement.

C'est la raison pour laquelle cette Convention a été soumise à l'approbation parlementaire.

» 5. Il n'en va pas de même des autres conventions générales d'assistance technique.

La plupart de celles-ci, ainsi que l'a dit le Ministre des Affaires étrangères, sont des conventions tout à fait générales qui se bornent à déterminer le cadre et les modalités selon lesquels l'aide technique sera accordée à un gouvernement.

Elles ne contiennent pas d'engagement précis déterminant dans quelle mesure le budget de l'Etat belge sera grevé.

L'approbation parlementaire n'est dès lors pas indispensable.

» 6. Quant aux conventions particulières, le Conseil d'Etat estime qu'« en l'absence de disposition en sens contraire contenue dans le projet de loi d'approbation, et compte tenu des dispositions constitutionnelles en la matière, ces conventions doivent être soumises à l'assentiment des Chambres législatives pour autant que, par leur objet, elles puissent être rangées dans la catégorie des traités visés par l'article 68, alinéa 2, de la Constitution. »

Nous considérons que les conventions particulières d'assistance technique ne rentrent pas dans la catégorie des traités visés par l'article 68, alinéa 2, de la Constitution.

En effet, quand elles contiennent un engagement qui est de nature à grever le budget de l'Etat, nous considérons que cet engagement est soumis à la condition du vote par le Parlement des crédits correspondants inscrits dans les budgets.

C'est à l'occasion du vote de ces crédits que le Parlement exerce son droit de contrôle.

Depuis 1964, des instructions ont été données aux services d'introduire dans chaque convention particulière une clause prévoyant expressément la réserve du vote préalable par le Parlement belge des crédits budgétaires nécessaires.

» 7. De ce qui précède, il résulte donc que le fait d'avoir soumis à l'approbation parlementaire la convention de coopération entre la Belgique et le Burundi, n'infirme en rien la position exposée par le Ministre des Affaires étrangères dans sa réponse à MM. Glinne et Saintraint; d'autre part, que la raison pour laquelle les conventions avec le Rwanda, le Congo, le Maroc, la Tunisie, le Pérou, et le Chili n'ont pas été déposées sur le bureau des Chambres, est que ces conventions échappent au prescrit constitutionnel. »

* * *

Votre rapporteur estime que contrairement à ce qui est signalé par le Département, les prestations outre-mer des membres de l'assistance technique ne sont pas contractuelles.

Actuellement, les experts et techniciens sont soumis à l'arrêté royal du 16 août 1963 qui organise un système sui

tuele aard. Maar wel staat het vast dat de overeenkomsten inzake samenwerking in sommige gevallen de Belgische Rijksbegroting kunnen bezwaren. Volgens de door de rechtspraak gegeven interpretatie is daarvoor vereist dat zij één of verscheidene bepalingen bevatten aangaande het aanvaarden van uitgaven voor een bepaald bedrag.

» 4. Dit is het geval met de Overeenkomst met Burundi.

Artikel 5 van deze overeenkomst bevat een beding van de meest begunstigde natie. Dit beding heeft op het gebied van belastingen en vennootschapsrecht gevolgen die onder de bevoegdheid van het Parlement vallen.

Daarom is deze Overeenkomst aan het Parlement ter goedkeuring voorgelegd.

» 5. Dit is echter niet het geval met de andere algemene overeenkomsten inzake technische bijstand.

Zoals de Minister van Buitenlandse Zaken heeft gezegd, zijn de meeste van die overeenkomsten van zeer algemene aard en bepalen zij alleen maar binnen welk kader en volgens welke modaliteiten de technische bijstand aan een regering zal verleend worden.

Zij bevatten geen precieze verbintenis waarbij wordt bepaald in welke mate de Belgische Rijksbegroting zal bezwaard worden.

De goedkeuring van het Parlement is dan ook niet onontbeerlijk.

» 6. In verband met de bijzondere overeenkomsten is de Raad van State van oordeel dat ze « bij gemis van een andersluidende bepaling in de ontwerp-goedkeuringswet en gelet op de grondwettelijke voorschriften ter zake, de instemming van de Wetgevende Kamers behoeven in zover ze, naar hun onderwerp, bij de in artikel 68, tweede lid, van de Grondwet bedoelde verdragen kunnen worden ingedeeld. »

Wij zijn de mening toegedaan dat de bijzondere overeenkomsten inzake technische bijstand niet kunnen ingedeeld worden bij de in artikel 68, tweede lid, van de Grondwet bedoelde categorie van verdragen.

Wij zijn immers van oordeel dat, als die overeenkomsten een verbintenis inhouden welke de Rijksbegroting kan bezwaren, deze verbintenis afhangt van de voorwaarde dat de op de begrotingen uitgetrokken overeenstemmende kredieten door het Parlement goedgekeurd worden.

Het Parlement oefent zijn recht van controle uit bij de stemming over die kredieten.

Sedert 1964 werden aan de diensten instructies gegeven om in iedere bijzondere overeenkomst een bepaling in te voegen, waarbij uitdrukkelijk het voorbehoud wordt gemaakt dat de nodige begrotingskredieten vooraf door het Belgische Parlement moeten zijn goedgekeurd.

» 7. Uit hetgeen voorafgaat volgt dus dat het standpunt, door de Minister van Buitenlandse Zaken ingenomen in zijn antwoord aan de heren Glinne en Saintraint, geenszins in het gedrang wordt gebracht door het feit dat de overeenkomst inzake samenwerking tussen België en Burundi aan het Parlement ter goedkeuring werd voorgelegd; en verder dat de overeenkomsten met Rwanda, Kongo, Marokko, Tunesië, Peru en Chili niet in de Kamers ter tafel werden gelegd omdat zij niet onder toepassing van het grondwettelijk voorschrift vallen. »

* * *

Volgens uw verslaggever zijn de prestaties in de overzeese gebieden van de leden van de technische bijstand, in tegenstelling met de verklaring van het Departement, niet van contractuele aard.

Thans zijn de deskundigen en technici onderworpen aan het koninklijk besluit van 16 augustus 1963 waarbij een

generis de subsides d'encouragement octroyés individuellement. D'ailleurs, ce système a fait complètement faillite.

Le problème de l'assentiment des Chambres législatives aux traités internationaux en vertu de l'article 68, alinéa 2, est très controversé (*). Cette disposition ne peut être interprétée restrictivement.

La convention signée devant établir une procédure d'arbitrage prévue à l'article 8 de la convention générale ne doit plus être soumise au Parlement en vertu de la loi du 14 avril 1965 relative aux accords internationaux prévoyant un mode de règlement pacifique des différends internationaux.

Votre rapporteur estime qu'une convention de coopération technique a une implication financière : elle n'aurait dans l'hypothèse contraire aucun sens.

Le rapporteur de la commission des Affaires étrangères du Sénat note dans le rapport établi au sujet du projet de loi portant approbation de la Convention entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise d'une part, et la République tunisienne d'autre part, relative à l'encouragement des investissements de capitaux et à la protection des biens et des échanges de lettres, signée à Tunis le 15 juillet 1964 (Doc. Sénat, n° 46 du 16 décembre 1965), que la convention de coopération technique conclue le 15 juillet 1964 avec la Tunisie n'a pas à être ratifiée par le Parlement car elle n'a pas d'implication financière mais consiste uniquement en une loi-cadre.

Une loi-cadre ne peut exister que s'il y a intervention du Parlement et il est admis en jurisprudence parlementaire que l'on ne peut tourner une disposition constitutionnelle ou légale par le biais d'une inscription au budget.

Soutenir que l'approbation parlementaire n'est pas indispensable lorsqu'une convention ne contient pas d'engagement précis déterminant dans quelle mesure le budget de l'Etat belge sera grevé nous paraît aller à l'encontre du prescrit formel de l'article 68, alinéa 2, de la Constitution, si la convention est susceptible de grever l'Etat, ce qui est le cas de toutes les conventions de coopération technique.

Dans le cadre de la révision de la Constitution il a été prévu que des règles spéciales devront présider à la ratification des traités (Doc. n° 993/1 (1964-1965), annexes pages 17 et 18).

Il est intéressant de noter que le texte de l'article 68 proposé par le Centre de droit international des Universités de Bruxelles et de Louvain ne prévoit pas que les conventions de coopération technique sont dispensées de l'assentiment des Chambres.

Une convention de coopération qui ne donnerait naissance à aucune charge budgétaire nouvelle serait un véritable non sens, la Belgique s'engageant dans le cadre de ses devoirs de solidarité internationale à mettre à la disposition du pays avec lequel est conclue la convention du personnel de l'assistance technique, à former des cadres locaux ou à assurer une assistance financière... Une loi budgétaire qui ouvre des crédits pour l'exécution d'un traité international n'emporte pas l'assentiment requis par l'article 68, alinéa 2, de la Constitution (Paul-F. Smets, *op. cit.*, page 40. — Cass., 25 novembre 1955, Pas. 1956, I, 291-292).

(*) Cfr. « L'assentiment des Chambres législatives aux traités internationaux », par Paul-F. Smets, Centre Interuniversitaire de Droit Public, Etablissements Emile Bruylant, Bruxelles, 1964.

bijzondere regeling van individueel toegekende aanmoedigingsstoclagen wordt vastgesteld. Met die regeling is het trouwens helemaal misgelopen.

Het is een fel omstreden vraag of internationale verdragen krachtens artikel 68, lid 2, door de wetgevende Kamers moeten worden goedgekeurd (*). Deze bepaling is niet vatbaar voor restrictieve interpretatie.

De afzonderlijke overeenkomst, waarbij een in artikel 8 van de algemene overeenkomst bepaalde scheidsrechterlijke procedure wordt vastgelegd, moet aan het Parlement niet meer worden voorgelegd krachtens de wet van 14 april 1965 betreffende de internationale akkoorden die voorzien in een vreedzame beslechting van internationale geschillen.

Uw verslaggever is de mening toegedaan dat een overeenkomst inzake technische samenwerking een financiële weerslag heeft : zo niet zou zij geen zin hebben.

De verslaggever van de Commissie voor de Buitenlandse Zaken van de Senaat schrijft in het verslag over het ontwerp van wet houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie enerzijds, en de Republiek Tunesië anderzijds, tot aanmoediging van kapitaalinvesterings en tot bescherming van de goederen, en van de wisseling van brieven, ondertekend op 15 juli 1964 te Tunis (Stuk van de Senaat n° 46 van 16 december 1965), dat de op 15 juli 1964 met Tunesië gesloten overeenkomst inzake technische samenwerking niet behoeft te worden bekrachtigd door het Parlement, omdat zij geen financiële weerslag heeft, maar uitsluitend een kaderwet vormt.

Een kaderwet komt slechts tot stand ingevolge een beslissing van het Parlement, en in het Parlement geldt de regel dat een wettelijke of grondwettelijke bepaling niet omzeild mag worden door middel van het uittrekken van kredieten op de begroting.

De bewering, als zou de parlementaire goedkeuring niet onontbeerlijk zijn wanneer in een overeenkomst geen precieze verbintenissen zijn opgenomen omtrent de omvang van de lasten die aan de Belgische Schatkist worden opgelegd, lijkt ons in tegenstelling te zijn met hetgeen uitdrukkelijk is bepaald in artikel 68, tweede lid, van de Grondwet, als de overeenkomst de lasten van de Staat kan verzwaren, wat het geval is met alle overeenkomsten inzake technische samenwerking.

Bij de herziening van de Grondwet is bepaald dat in bijzondere regels moet voorzien worden voor de bekrachtiging van de verdragen (stuk 993 (1964-1965) n° 1, Bijlagen, blz. 17 en 18).

Interessant in dit verband is dat de tekst, door het Centrum voor internationaal recht van de Universiteiten Brussel en Leuven voorgesteld voor artikel 68, niet bepaalt dat de overeenkomsten inzake technische samenwerking niet aan de Kamers ter goedkeuring dienen voorgelegd te worden.

Een overeenkomst inzake samenwerking, waaraan geen nieuwe budgettaire lasten zouden verbonden zijn, is een ware nonsens. Ingevolge zijn plicht van internationale solidariteit verbindt België zich ertoe personeel van de technische bijstand ter beschikking te stellen van het land waarmee de overeenkomst werd gesloten landeigen kaders te vormen en financiële bijstand te verlenen. Een begrotingswet waarbij kredieten ter uitvoering van een internationaal verdrag uitgetrokken worden, kan niet als de in artikel 68, tweede lid, van de Grondwet bedoelde goedkeuring gelden (Paul-F. Smets, *op. cit.*, blz. 40 — Verbr. 25 november 1955, Arresten van het Hof van Verbr., 1956, I, 234-236).

(*) Cf. « L'assentiment des Chambres de législation aux traités internationaux », Paul-F. Smets, Interuniversitair Centrum voor Publicrecht, Etablissements Emile Bruylant, Brussel, 1964.

Nous joignons en annexe le relevé des conventions de coopération au développement actuellement conclues (voir Annexe I).

Depuis 1964, le Département a prévu l'introduction d'une clause prévoyant expressément la réserve du vote préalable des crédits budgétaires nécessaires. En prévoyant cette clause, il admet implicitement l'implication financière des conventions de coopération. Le procédé est toutefois assez discutable, compte tenu du prescrit constitutionnel : il se justifie parfaitement pour les conventions s'appliquant pour un exercice déterminé : par exemple, la Convention entre la Belgique et le Burundi relative à l'aide financière et aux projets pour l'année 1964 (cfr article 6) et la Convention entre la Belgique et le Rwanda relative à l'aide spécifique pour l'année 1964 (cfr art. 6).

II. Article premier de la Convention conclue avec le Burundi.

La question est posée de savoir s'il est souhaitable de ratifier une convention qui doit être revue dès maintenant sur base de la consultation des organisations représentatives du personnel de la coopération technique au Congo, Rwanda et au Burundi, consultation qui a conclu à la nécessité d'une révision fondamentale de l'arrêté royal du 16 août 1963 qui « fixe un règlement-cadre en vue de l'octroi d'avantages aux techniciens et experts agréés au titre de la coopération technique ».

Le Département signale qu'il est exact qu'une réforme profonde du régime du personnel est à l'étude.

Le Comité ministériel de la Politique économique et sociale extérieure a décidé, le 18 novembre dernier, sur proposition du Ministre-Secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement et au Commerce Extérieur d'instituer un groupe de travail en vue d'examiner les problèmes posés par cette réforme.

Les travaux du groupe de travail sont en cours.

Le projet examiné par ce groupe de travail s'inspire des conclusions de la consultation des organisations représentatives du personnel de la coopération, et entérine notamment le principe de l'Etat belge-employeur.

Une fois que ce nouveau régime sera mis au point et passé en forme d'arrêté royal, il est bien certain que les différentes conventions de coopération devront être harmonisées avec les principes à la base de ce régime; mais il est prématuré et impensable de refuser d'approuver la présente convention parce que certaines de ses dispositions vont à l'encontre d'un régime du personnel qui n'est pas encore né.

Votre rapporteur estime utile de souligner que le problème de la révision du régime du personnel présente un caractère d'urgence indéniable.

Un des objectifs capitaux de l'année 1966 est l'élaboration d'un statut adéquat pour le personnel de la coopération technique (Cfr exposé général du Budget des recettes et des dépenses pour l'exercice 1966. Doc. n° 4 (1965-1966), page 58). Cet objectif doit être atteint le plus rapidement possible.

III. Aide spécifique au développement et aide financière au Burundi.

Le relevé des sommes affectées à l'assistance spécifique et financière au Burundi, ainsi que le détail de ces affectations, est demandé pour les années 1963, 1964 et 1965.

Le Département fait savoir que des éléments ont été fournis en réponse à la question parlementaire n° 76 du

In bijlage geven wij een lijst van de tot nu toe gesloten overeenkomsten inzake ontwikkelingssamenwerking (zie bijlage I).

Sedert 1964 neemt het Departement in de overeenkomsten een bepaling op, waarbij uitdrukkelijk het voorbehoud wordt gemaakt dat vooraf de goedkeuring van de nodige begrotingskredieten is vereist. Door de invoering van bedoelde bepaling erkent het impliciet dat de overeenkomsten inzake samenwerking een financiële weerslag hebben. Weliswaar is dat procédé nogal betwistbaar, gelet op het voorschrift van de Grondwet; het is nochtans verantwoord voor overeenkomsten die toepasselijk zijn in een bepaald dienstjaar : b.v. de Overeenkomst tussen België en Burundi betreffende de financiële hulp en de plannen voor 1964 (cf. artikel 6) en de Overeenkomst tussen België en Rwanda betreffende de bijzondere hulp voor het jaar 1964 (cf. artikel 6).

II. Artikel 1 van de Overeenkomst met Burundi.

Het is de vraag of het wenselijk is een overeenkomst te bekrachtigen die nu reeds moet worden herzien ingevolge de raadpleging van de representatieve organisaties van het personeel van de technische bijstand in Kongo, Rwanda en Burundi. Uit die raadpleging is gebleken dat het nodig is het koninklijk besluit van 16 augustus 1963 « tot vaststelling van een kaderreglement met het oog op de toekenning van voordelen aan de binnen het raam der technische samenwerking erkende technici en deskundigen » grondig te herzien.

Volgens het Departement is een grondige hervorming van het statuut van het personeel inderdaad in studie.

Op voorstel van de Minister-Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Handel heeft het ministerieel Comité voor het buitenlands sociaal-economisch beleid op 18 november j.l. besloten een werkgroep op te richten om de door die hervorming gestelde problemen te bestuderen.

De werkgroep heeft haar werkzaamheden aangevat.

Het door de werkgroep besproken ontwerp gaat uit van de besluiten die zijn getrokken uit de raadpleging van de representatieve organisaties van het personeel van de technische bijstand, en bekrachtigt met name het beginsel dat de Belgische Staat de werkgever is.

Wanneer die nieuwe regeling eenmaal zal uitgewerkt zijn in een koninklijk besluit, zullen de verschillende bijstandsovereenkomsten ongetwijfeld in overeenstemming moeten worden gebracht met de grondbeginselen van die regeling; maar het zou een blijk zijn van overhaasting en bovendien ware het ondenkbaar te weigeren de onderhavige overeenkomst goed te keuren, omdat sommige bepalingen ervan in strijd zijn met een personeelstatuut dat nog niet bestaat.

Uw verslaggever acht het dienstig erop te wijzen dat het probleem van de herziening van het personeelstatuut van niet te ontkennen dringende aard is.

Een van de voornaamste objectieven voor 1966 is de uitwerking van een passend statuut voor het personeel van de Technische Bijstand (cf. Algemene Toelichting van de Rijksmiddelenbegroting voor het dienstjaar 1966, Stuk n° 4 (1965-1966), blz. 58). Dit objectief moet zo spoedig mogelijk worden bereikt.

III. Specifieke ontwikkelingshulp en financiële bijstand aan Burundi.

Gevraagd werd een staat van de bedragen die in 1963, 1964 en 1965 besteed zijn aan de specifieke en technische bijstand aan Burundi, alsmede de nauwkeurige beschrijving van die bestedingen.

Het Departement heeft erop gewezen dat gegevens werden verstrekt in antwoord op de parlementaire vraag n° 76

31 juillet 1964 paru au Bulletin des questions et réponses de la Chambre des Représentants n° 37 du 25 août 1964 (pages 1509-1511).

Nous joignons en annexe le tableau des montants dépensés par la Belgique en 1963, 1964 et 1965 au titre de l'aide financière et de l'aide spécifique au développement du Burundi. (Voir annexe II).

IV. Bourses d'études et de stages.

Le relevé pour les années 1963, 1964 et 1965 des sommes consacrées à ces secteurs est demandé.

Le Département a communiqué un tableau des sommes dépensées au titre des bourses d'études et de stages, en signalant que les chiffres cités pour 1965 sont approximatifs, les comptes n'étant clôturés définitivement qu'au 31 mars 1966. (Voir annexe III).

V. Articles 2 et 6 de la Convention.

L'auteur de la note d'observation désire savoir ce qui a été réalisé en matière d'aide dans la préparation et le lancement de marchés publics, et en matière d'étude en commun des programmes économiques et financiers du Burundi.

Le Département a fait savoir :

A. qu'en ce qui concerne l'assistance de la Belgique dans la préparation, la conclusion et le contrôle des marchés publics, cette aide a été en partie fournie au Gouvernement du Burundi grâce au concours de techniciens belges de diverses disciplines, agréés au titre de l'assistance en personnel au Burundi;

B. qu'en ce qui concerne l'aide en matière d'étude en commun des problèmes économiques du Burundi, ce pays n'a jamais sollicité de notre part une assistance en vue d'entreprendre en commun l'étude de programmes économiques et financiers, exception faite pour l'étude du projet d'aménagement de l'aéroport de Bujumbura (problème traité directement par le Ministre des Affaires étrangères).

Il y a lieu de noter que la Belgique ne se considérant pas comme l'employeur de ses assistants techniques, aucun renseignement précis ne peut être obtenu de ceux-ci; ils ne sont pas tenus de fournir un rapport d'activité et ne peuvent juridiquement faire l'objet d'un contrôle de la part de notre pays. Indépendamment du statut du personnel de la coopération, il s'avère indispensable d'installer des cellules chargées de s'occuper des problèmes de coopération dans les différents pays avec lesquels nous avons conclu des accords d'assistance technique d'une certaine importance.

Votre rapporteur a estimé intéressant de faire figurer en annexe le tableau de l'effectif du personnel de la Coopération en service au Burundi au 1^{er} novembre 1965 (annexe IV).

Il signale qu'un profond malaise règne parmi le personnel de la coopération du fait que le coefficient d'adaptation des allocations de coopération fixé sur base des relevés des prix effectués en mars 1964 n'a pas été adapté, compte tenu de l'importante augmentation du coût de la vie au Burundi, résultant notamment de la dévaluation intervenue au début de 1965.

Il est clair qu'un nouveau coefficient doit être fixé sans retard sur base des nouveaux relevés de prix qui viennent d'être effectués.

Votre Commission a adopté le présent projet à l'unanimité.

Le Rapporteur,
A. SAINTRAINT.

Le Président,
P. MEYERS.

van 31 juli 1964, verschenen in het Bulletin van Vragen en Antwoorden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, n° 37, van 25 augustus 1964 (blz. 1508-1510).

De tabel van de in 1963, 1964 en 1965 door België bestede uitgaven voor de financiële bijstand en de specifieke ontwikkelingshulp aan Burundi wordt in bijlage bij het onderhavige verslag gepubliceerd (cf. bijlage II).

IV. Studiebeurzen en stages.

Gevraagd werd een staat van de in 1963, 1964 en 1965 aan die sectoren bestede bedragen.

Het Departement heeft een tabel gepubliceerd van de bedragen die aan studiebeurzen en stages zijn besteed, met de vermelding dat er voor 1965 slechts benaderende cijfers beschikbaar zijn, aangezien de rekeningen pas op 31 maart 1966 definitief worden afgesloten (cf. bijlage III).

V. Artikelen 2 en 6 van de Overeenkomst.

De auteur van de nota met opmerkingen wenst te vernemen wat er inzake bijstand verwezenlijkt is bij de voorbereiding en de organisatie van overheidscontracten, alsmede inzake gemeenschappelijk onderzoek van de economische en financiële programma's van Burundi.

Uit de mededelingen van het Departement blijkt dat :

A. inzake bijstand door ons land bij de voorbereiding, het afsluiten van en de controle op de overheidscontracten, die bijstand deels geleverd is aan de Burundese regering, dank zij de medewerking van Belgische technici die erkend zijn als deel uitmakend van de personeelsbijstand aan Burundi;

B. inzake gemeenschappelijk onderzoek van de economische problemen van Burundi, dit land ons nooit enige bijstand heeft gevraagd om gemeenschappelijk zijn economische en financiële programma's te onderzoeken, uitgezonderd voor de studie van het ontwerp van aanleg van de vlieghaven van Bujumbura (dit probleem is rechtstreeks door de Minister van Buitenlandse Zaken behandeld).

Er zij op gewezen dat, aangezien ons land zich niet als de werkgever van die technici inzake bijstand beschouwt, geen nauwkeurige inlichtingen kunnen worden verkregen van deze laatsten, die trouwens niet verplicht zijn een activiteitenverslag uit te brengen en juridisch niet onder de controle van ons land vallen. Afgezien van het statuut van het personeel der ontwikkelings samenwerking, blijkt het noodzakelijk cellen te organiseren die zich zullen bezighouden met de problemen in verband met de samenwerking in de verschillende landen waarmee wij overeenkomsten inzake technische bijstand van enige betekenis hebben gesloten.

Uw verslaggever acht het nuttig in bijlage de tabel van het personeel van de samenwerking, dat in Burundi in dienst was op 1 november 1965, op te nemen (bijlage IV).

Hij wijst erop dat er onder het personeel van de samenwerking een ernstige malaise heerst doordat de aanpassingscoëfficiënt van de samenwerkingsbijslagen, vastgesteld op basis van de in maart 1964 verrichte prijsnoteringen, niet werd verhoogd met inachtneming van de belangrijke stijging van de kosten van levensonderhoud in Burundi, met name ten gevolge van de devaluatie begin 1965.

Het ligt voor de hand dat onverwijld een nieuwe coëfficiënt dient vastgesteld te worden op basis van de pas verrichte nieuwe prijsnoteringen.

Uw Commissie heeft het onderhavige ontwerp eenparig aangenomen.

De Verslaggever,
A. SAINTRAINT.

De Voorzitter,
P. MEYERS.

ANNEXE I.

Conventions de coopération au développement.

Conventions Bilatérales.

Maroc :

Convention Générale de Coopération technique (28 avril 1965, M. B. 5 octobre 1965).

Burundi :

Convention Générale de Coopération (29 juillet 1963, projet n° 22).

Convention de Coopération en Personnel.
Convention en matière d'octroi de bourses d'études et de stages.
Convention en matière d'assistance spécifique et financière.
Convention relative à l'institution d'un centre de formation de cadres.

Congo :

Convention de Coopération en Personnel (8 février 1964).

Rwanda :

Convention Générale de Coopération (13 octobre 1962, *Moniteur belge* du 18 avril 1963).
Convention de Coopération en Personnel.
Convention en matière d'octroi de bourses et de stages.
Convention en matière d'assistance spécifique et financière.
Convention relative à la construction d'un aérodrome de Kigali.
Convention relative à l'institution d'un centre de formation de cadres.
Convention au sujet du Centre de Recherche Scientifique à Butare.

Convention concernant le Centre Hospitalier de Kigali.
Convention entre la Belgique et le Rwanda au sujet de l'Institut des Sciences Agronomiques du Rwanda (I. S. A. R.).

Turquie :

Accord en matière d'assistance financière (loi du 28 décembre 1963, *Moniteur belge*, 13 février 1964).

Tunisie :

Convention Générale de Coopération (15 juillet 1964).
Convention de Coopération en Personnel (exécution de la convention générale).

Pérou :

Convention Générale de Coopération (22 janvier 1965).

Chili :

Convention Générale de Coopération (27 janvier 1965).

Conventions Multilatérales.

Belgique-Bolivië-O.I.T. relative à l'installation d'un centre de formation (27 juillet 1963).
Belgique-O. N. U. et ses Institutions spécialisées (B. A. T.-F. A. O. et O. I. T.) relatives à l'utilisation d'experts-associés et d'administrateurs stagiaires.

BIJLAGE I.

Overeenkomsten inzake ontwikkelingssamenwerking.

Bilaterale overeenkomsten.

Marokko :

Algemene Overeenkomst voor technische samenwerking (28 april 1965, B. St. 5 oktober 1965).

Burundi :

Algemene Overeenkomst inzake samenwerking (29 juli 1963, ontwerp n° 22).
Overeenkomst voor samenwerking inzake personeel.
Overeenkomst inzake toekenning van studiebeurzen en stages.
Overeenkomst inzake bijzondere en financiële bijstand.
Overeenkomst betreffende de oprichting van een centrum voor de opleiding van kaderpersoneel.

Kongo :

Overeenkomst voor samenwerking inzake personeel.

Rwanda :

Algemene overeenkomst inzake samenwerking (13 oktober 1962, *Belgisch Staatsblad* van 18 april 1963).
Overeenkomst voor samenwerking inzake personeel.
Overeenkomst inzake toekenning van studiebeurzen en stages.
Overeenkomst inzake bijzondere en financiële bijstand.
Overeenkomst betreffende de aanleg van een vliegveld te Kigali.
Overeenkomst betreffende de oprichting van een centrum voor de opleiding van kaderpersoneel.
Overeenkomst betreffende het Centrum voor Wetenschappelijk Onderzoek te Butare.
Overeenkomst betreffende het Verplegingscentrum te Kigali.
Overeenkomst tussen België en Rwanda betreffende het Instituut voor Landbouwwetenschappen van Rwanda (I. S. A. R.).

Turkije :

Akkoord inzake toekenning van een financiële hulp (wet van 28 december 1963, *Belgisch Staatsblad*, 13 februari 1964).

Tunesië :

Algemene Overeenkomst inzake samenwerking (15 juli 1964).
Overeenkomst voor samenwerking inzake personeel (uitvoering van de algemene overeenkomst).

Peru :

Algemene Overeenkomst inzake samenwerking (22 januari 1965).

Chili :

Algemene Overeenkomst inzake samenwerking (27 januari 1965).

Multilaterale overeenkomsten.

België-Bolivië-I. A. O. betreffende de installatie van een opleidingscentrum (27 juli 1963).
België-U. N. O. en gespecialiseerde instellingen (B. T. B.-F. A. O. en I. A. O.) betreffende het gebruik maken van de diensten van geassocieerde deskundigen en beheerders-stagiaires.

ANNEXE II.

Conventions entre la Belgique et le Burundi
relatives à l'aide financière et aux projets
pour les années 1963-1964-1965.

BIJLAGE II.

Overeenkomsten tussen België en Burundi
betreffende de financiële hulp en de ontwerpen
voor de jaren 1963-1964-1965.

	1963	1964	1965	
<i>I. Aide financière.</i>				<i>I. Financiële hulp.</i>
1. Charges de l'emprunt contracté auprès de la Banque Internationale pour la Reconstruction et le Développement (B. I. R. D.)	22.050.000	22.000.000	38.500.000	1. Lasten van de lening aangegaan bij de Internationale Bank voor Wederopbouw en Economische Ontwikkeling (I. B. W. O.).
2. Participation dans les contributions à verser à la Banque Internationale pour la Reconstruction et le Développement (B. I. R. D.), au Fonds Monétaire International (F. M. I.) et à l'Association Internationale pour le Développement (A. I. D.)	9.450.000	—	—	2. Aandeel in de bijdragen in de Internationale Bank voor Wederopbouw en Economische Ontwikkeling (I. B. W. O.), in het Internationaal Muntfonds (I. M. F.) en in de Internationale Ontwikkelings-associatie (I. O. A.).
3. Remboursement de la quote-part du Burundi dans la rémunération du personnel de l'Assistance Technique pour 1963 (1 ^{re} et 2 ^e tranches)	—	5.000.000	5.000.000	3. Terugbetaling van het aandeel van Burundi in de bezoldiging van het personeel van de technische bijstand voor 1963 (1 ^o en 2 ^e tranche).
<i>II. Projets.</i>				<i>II. Ontwerpen.</i>
<i>Secteur agricole.</i>				<i>Landbouwsector.</i>
1. Intervention dans les frais de fonctionnement de l'Institut des Sciences agronomiques du Burundi (I. S. A. B. U.)	5.500.000	4.500.000	9.500.000	1. Bijdrage in de werkingskosten van het landbouwkundig instituut van Burundi (I. S. A. B. U.).
2. Participation à la relance cotonnière	—	—	3.750.000	2. Aandeel in initiatieven voor het weder op gang brengen van de katoenteelt.
3. Achat de matériel de génie rural	3.000.000	1.300.000	1.050.000	3. Aankoop van materieel voor de agrarische bouwkunde.
4. Matériel et médicaments vétérinaires	3.000.000	—	—	4. Materieel en geneesmiddelen voor de veeartsenijkunde.
5. Appui logistique au personnel belge de coopération dans le domaine agricole	1.500.000	—	—	5. Logistieke steun aan het Belgisch personeel van de Samenwerking inzake landbouw.
<i>Secteur travaux publics.</i>				<i>Sector openbare werken.</i>
1. Programme routier	5.000.000	21.700.000	—	1. Programma van wegenbouw.
2. Fourniture de matériel au Service des transports	—	—	8.850.000	2. Levering van materieel aan de transportdienst.
3. Adductions d'eau	4.000.000	5.000.000	—	3. Waterleidingen.
4. Construction de logements pour le personnel de la Coopération belge au Développement	—	—	7.025.000	4. Woningbouw voor het personeel van de Belgische Ontwikkelings-samenwerking.
5. Participation dans l'extension du central téléphonique de Bujumbura	—	—	11.025.000	5. Deelneming in de uitbreiding van de telefooncentrale van Bujumbura.
<i>Secteur santé publique.</i>				<i>Sector volksgezondheid.</i>
Achat de matériel et médicaments	6.000.000	5.500.000	1.050.000	Aankoop van materieel en geneesmiddelen.
<i>Secteur planification.</i>				<i>Sector planning.</i>
1. Intervention en faveur du plan de développement	—	—	1.750.000	1. Bijdrage voor het ontwikkelingsplan.
2. Organisation d'un service de statistiques	500.000	—	—	2. Inrichting van een statistische dienst.

	1963	1964	1965	
<i>Secteur militaire.</i>				<i>Militaire sector.</i>
Fourniture de matériel à l'Armée Nationale	—	—	13.125.000	Levering van materieel aan het Nationaal Leger.
<i>Secteur éducation.</i>				<i>Sector opvoeding.</i>
1. Expérience-pilote en matière de radio-éducative (à l'exclusion des frais de fonctionnement)	—	—	4.375.000	1. Modelproef met opvoedkundige radio-uitzendingen (met uitsluiting van de werkingskosten).
2. Subvention exceptionnelle en faveur du Collège du Saint-Esprit	—	—	3.500.000	2. Buitengewone toelage voor het H. Geestcollege.
3. Matériel didactique	5.000.000	—	—	3. Didactisch materieel.
Totaux	65.000.000 (1)	65.000.000 (1)	108.500.000 (2)	Totalen.

(1) En 1963 et en 1964, aucune distinction n'est faite du point de vue monétaire, le franc belge et le franc Burundi étant officiellement à parité.

(2) Montant apparemment plus élevé par suite de la dévaluation du franc Burundi.

(1) In 1963 en in 1964 wordt geen monetair onderscheid gemaakt aangezien de Belgische en de Burundese frank dan officieel a pari zijn.

(2) Dit bedrag is schijnbaar hoger ingevolge de devaluatie van de Burundese frank.

ANNEXE III.

BIJLAGE III.

Bourses d'études et de stages. — Burundi.

Studie- en stagebeurzen. — Burundi.

Nature	1963	1964	1965 (prévisions) — 1965 (ramingen)	Aard
Bourse d'études civiles	5 388 000	6 276 000	8 000 000	Beurzen voor burgerlijke studie.
Bourses d'études militaires	527 000	753 000	1 000 000	Beurzen voor militaire studie.
Bourses de stages civiles	779 000	1 086 000	2 000 000	Beurzen voor burgerlijke stage.
Bourses de stages militaires	432 000	769 000	1 000 000	Beurzen voor militaire stage.
Frais divers (transport, frais médicaux, etc.) ...	623 000	852 000	1 100 000	Diverse onkosten (vervoer, medische kosten, enz...).
Centre de formation Gitega	3 000 000	3 000 000	3 500 000	Opleidingscentrum Gitega.
TOTAUX	10 749 000	12 736 000	16 600 000	TOTALEN.

ANNEXE IV.

Coopération en personnel technique.

(C = Contingents, E = Effectifs)

I. — ASSISTANCE TECHNIQUE

Secteurs	CODE	Burundi	
		C.	E.
0 Fonction Politique		7	5
1 Justice		13	11
2 Affaires intérieures		4	4
3 Finances		17	18
4 Aff. Economiques		6	3
5 Agriculture		26	23
6 Travaux publics		13	5
7 Communications		21	17
8 Santé publique		24	23
9 Education nationale		113	108
Totaux		244 (*)	217

II. — ENSEIGNEMENT ENFANTS BELGES 20 20

III. — ENSEIGNEMENT UNIVERSITAIRE
SECTEUR SUBSIDIE (Bujumbura) ... 6

IV. — CENTRE DE FORMATION (Kitega) ... 3

V. — PERSONNEL ATTACHE AMBASSADE 7 (**)

(*) Compte non tenu des 41 unités relevant de la Défense Nationale.

(**) Dont 3 unités chargées de la gestion concurrente des questions financières du Burundi et du Rwanda.

BIJLAGE IV.

Technisch personeel voor de samenwerking.

(C = Contingenten, E = Effectief)

I. — TECHNISCHE BIJSTAND

Sectoren	CODE	Burundi	
		C.	E.
0 Politieke functie		7	5
1 Justitie		13	11
2 Binnenlandse Zaken		4	4
3 Financiën		17	18
4 Economische Zaken		6	3
5 Landbouw		26	23
6 Openbare Werken		13	5
7 Verkeerswezen		21	17
8 Volksgezondheid		24	23
9 Nationale Opvoeding		113	108
Totalen		244 (*)	217

II. — ONDERWIJS BELGISCHE KINDEREN 20 20

III. — UNIVERSITAIR ONDERWIJS
GESUBSIDIEERDE SECTOR
(Bujumbura) ... 6

IV. — OPLEIDINGSCENTRUM (Kitega) ... 3

V. — PERSONEEL BIJ AMBASSADE ... 7 (**)

(*) Buiten beschouwing gelaten de 41 personen die onder Lands-verdediging ressorteren.

(**) Van wie 3 zowel voor Burundi als voor Rwanda belast zijn met het beheer der financiële aangelegenheden.